

शाखा अधिकृत, स्थानिय तह ६, नायव सुब्बा, स्थानिय तह ५, खरिदार, स्थानिय तह ४ लगायतका अन्य महत्वपूर्ण परिक्षाको लागि समेत अति उपयोगी अध्ययन सामग्रीहरू

→ विश्वको इतिहास ←

✚ विश्वको इतिहास (History Of World)

- इतिहासका पिता – हेरोडोटस
- वैज्ञानिक इतिहासका पिता – थ्युसिडाइडिज
- आधुनिक इतिहासका पिता - विलियम स्टबस
- **History** शब्दको उत्पत्ती युनानी शब्द Historiya बाट भएको हो।

✚ इतिहासका प्रकारहरू:-

१. प्राग ऐतिहासिक युग (हिम युग)
२. प्राचिन युग - इ.पू. तेस्रो देखि इ.पू. पाचौं सताब्दी सम्म
३. मध्य युग - सन् ४७६ देखि सन् १४९२ विचको
४. आधुनिक युग - युरोपको पुनर्जागरणसँगै सुरु भएको
५. समकालिन युग

➤ प्राग ऐतिहासिक युग (हिम युग)

- मानव सभ्यताको प्रारम्भिक चरण
- लेखन अभिलेखन कार्यको विकास नभएको युग
- प्राग ऐतिहासिक युगलाई २ भाग विभाजन गरिएको:

* पूर्व पाषाण युग:

- ✓ ढुङ्गाको औजार बनाउन थालेदेखि आजभन्दा ११,००० वर्ष पूर्वको समय
- ✓ यस युगमा मान्छेले सर्वप्रथम आगोको प्रयोग गर्न सिकेको

* नव पाषाण युग:

✓ आजभन्दा १०,००० बर्षदेखि ६००० बर्ष पूर्वको समय

➤ प्राचिन युग

▪ इशापूर्व तेस्रो सताब्दी देखि इशापूर्व पाचौं शताब्दीको युग

❖ मिश्रको सभ्यता

- विश्वको सबैभन्दा पुरानो सभ्यता
- सुरुवात - इ.पू. ३४०० (नाइल नदीको किनारमा)
- पिरामिडको विकास
- राजालाई फारोह भनिने
- डेटोलिक लिपिको विकास
- प्रस्तरकला (ढुंगा) को थालनी भएको - मिश्र (इजिप्ट)
- पिरामिडको युग - इ.पू. ३००० देखि इ.पू. २५०० सम्म
- प्रमुख आदर्श - आत्माको अमरता र एक मात्र इश्वरको अवधारणा
- मिश्रको गिंजे भन्ने स्थानमा बनेको खुफु राजाको पिरामिड विश्व प्रसिद्ध छ ।
- हेरोडोटसले मिश्रको सभ्यतालाई नाइल नदीको देन भनेका

❖ मेसोपोटामियाको सभ्यता

- टिग्रिस र युफ्रेटिस नदीको किनारमा विकास भएको
- विश्वमा शासक र सम्राटको उदय भएको
- सुमेरियन, बेविलोनियन, आसिरियन र कोल्डियन सभ्यता यसै सभ्यता अन्तर्गत विकास भएको
- दजला र फरात नदीको बीचमा विकास भएको
- पुरोहित र मन्दिरलाई ज्ञानको केन्द्रको रूपमा लिएको

- हम्बुरावीको कानून संहिता को उपलब्धि
- दायाबाट लेखे लिपिको विकास
- पत्थरको मुद्रा र हसुना संस्कृतिको विकास
- सुमेरियनहरूको प्रमुख देवता - सूर्य र चन्द्रमा
- एमोराइटहरूले विकास गरेको सभ्यता – बेविलोन
- एक महिनालाई ४ हप्ता, १ घण्टालाई ६० मिनेट र १ मिनेटलाई ६० सेकेण्डमा विभाजन गर्ने - बेविलोनियन सभ्यता
- कोल्डियनहरूको सबैभन्दा ठुला राजा - बुनेचन्डेजर

❖ सिन्धुघाटीको सभ्यता

- सिन्धु र राभी नदीको किनारमा विकास भएको
- उपनामहरू:
  - आर्य पूर्वको सभ्यता
  - हडप्पा सभ्यता
  - मोहनजोदडोको सभ्यता
- सुरुवात - करिब २५०० बर्ष इ.पू.
- हाल पाकिस्तानको हडप्पा र मोहनजोदडो भन्ने ठाउँमा पर्ने
- खोज गर्ने पहिलो व्यक्ति - इतिहासविद कनिंघम
- सर्वप्रथम तामा पत्ता लागेको
- प्रमुख पेशा – पशुपालन
- चित्राक्षर लिपिको विकास
- नगरयोजनाको सुरुवात

❖ चिनिया सभ्यता

- सुरुवात - इ.पू. २८५२ (राजतन्त्रात्मक व्यवस्था)
- सार्वजनिक सेवामा प्रतियोगितामक प्रणाली सुरुवात

❖ **युनानी सभ्यता (ग्रिस सभ्यता)**

- सुरुवात - इ. पू. १२०० (होमर काल, क्लासिक काल, पेरिक्लिज काल)
- प्रभावका दृष्टिकोणले बढी महत्वपूर्ण सभ्यता
- अंक गणितिय र ज्यामितिय प्रयोग
- नाटक लेखे र रंगमंच गर्ने कार्य थालनी
- हात मिलाउने चलन सुरुवात
- युनानलाई हेलेनिक भनेर चिनिने
- युनानको सबैभन्दा ठुला नगर राज्य – स्पार्टा
- अलेक्जेन्डर महानको मृत्यु पछि युनानी साम्राज्य पत भएको
- युनानी सभ्यतामा निर्मित जियसको मुर्तिलाई विश्वको सात आश्चर्यमध्ये एक मानिने

❖ **रोमको सभ्यता**

- सुरुवात - करिब इ.पू. १००० (राजतन्त्रकाल, गणतन्त्रकाल र साम्राज्यकाल)
- टाइबर नदीको किनारमा विकास भएको
- राजालाई भगवान र मानिसबीचको मध्यस्थको रूपमा लिइएको
- वर्षमा ३६५ दिन हुने सुरुवात
- पात्रीको प्रचलन
- गुम्बजको विकास
- सिंगमरमर र सिमेन्टको प्रयोग
- * मध्य अमेरिका
  - माया सभ्यता

* आर्य सभ्यता

- वैदिक सभ्यता (भारतीय महाद्वीपमा विकास)

* पर्सियन सभ्यता

- शक्तिशाली र चातुर्य नेतृत्वका लागि प्रख्यात
- कन्फ्युसियस धर्म, जैन धर्म, बौद्ध धर्म, यहूदी धर्म, इसाई धर्म, जोरस्टर धर्म आदिको विकास प्राचीन कालमै भएको।

❖ नदी घाँटीको सभ्यता

- मिश्रको सभ्यता, सिन्धुघाँटीको सभ्यता, मेसोपोटामियाको सभ्यता तथा चिनिया सभ्यताको एउटै नाम।

➤ मध्यकाल

- युरोपमा दास प्रथाको अन्त्य भई सामन्ती प्रथाको सुत्रपात भएको अवधि
- रोमन साम्राज्यको पतन र अमेरिकाको पहिचान (सन् १४९२) बीचको अवधि
- सामन्ती युग
- किसानले आम्दानीको १०% चर्चलाई बुझाउनुपर्ने (टाइथ)
- ओलम्पिक खेलको सुरुवात - युनान
- रोमन साम्राज्यको पतन - सन् ४७६
- अमेरिका पत्ता लागेको - सन् १४९२, कोलम्बस
- मध्ययुगको धर्म सुधार आन्दोलनका प्रवर्तक - मार्टिन लुथर
- इस्लाम धर्मको उदय भएको (पैगम्बर मोहम्मद)
- इसाई र इस्लाम धर्म विच धर्म युद्ध (कुसेड) भएको - करिब २०० वर्ष (११-१३ औं सताब्दी)

- प्रत्येक मानिसलाई सुखका निमित्त आन्तरिक शान्ति कायम गर्न र सदाचारी बन्न आग्रह गर्दै प्राकृतिक अवस्थामा फर्कन (Back to Nature) तथा भाग्यवादमा विश्वास गर्न उत्प्रेरित गर्ने दर्शन 'ताओवाद' का प्रवर्तक - लाओत्से, चीन
- रोम राज्यका निर्माता - पिटर अलेवार्ड
- युरोपको पुनर्जागरणसँगै विश्वमा आधुनिक कालको सुरुवात भएको थियो ।

✚ विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू

१. **म्यागनाकार्टा (Magna Carta)**

- बेलायती नागरिकहरूको प्रथम वडापत्र
- मानव अधिकार सम्बन्धमा विश्वको पहिलो लिखित दस्तावेज
- म्यागनाकार्टामा हस्ताक्षर - सन् १२१५ जुन १५
- हस्ताक्षर गर्ने राजा - जोन द्वितीय
- म्यागनाकार्टामा हस्ताक्षर भएको ठाउँ - रनिमेड (लण्डनबाट १५ माइल टाढा)
- म्यागनाकार्टाको पाण्डुलिपि तयार पार्ने - स्टेफेन लाइटन (उच्च पादरी) र बेरोन भूमिपतिहरू
- म्यागनाकार्टामा ६३ दफा रहेका
- बेलायतका ३७ वटा कानूनको संग्रह मानिने
- म्यागनाकार्टालाई ग्रीक सभ्यताको प्रभाव मानिएको
- म्यागनाकार्टालाई संसोधन सहित पुर्णता प्रदान गर्ने राजा (अन्तिम म्यागनाकार्टा) - जोन तृतीय
- म्यागनाकार्टा परिणाम स्वरूप प्रचलनमा आएको रित - बन्दि प्रत्यक्षिकरणको रित

लोकसेवा सामान्य ज्ञान नोटहरू | Bidhya Mandir

- बेलायतमा गौरवमय क्रान्ति भएको - सन् १६८८ (रक्तहिन क्रान्तिको नामले परिचित)
- म्याग्नाकार्टामा लेखिएका केही दफाहरू:
  - * "प्रत्येक व्यक्तिलाई कानूनअनुसार नै दण्ड दिइनेछ" - धारा ३९
  - * "राजाका मन्त्रीहरू र कर्मचारीहरूले कानून जान्नु र मान्नु पर्छ" - धारा ५४
  - * "हामीले कसैलाई पनि अधिकार वा न्याय बेच्ने छैनौं, न्याय प्रदान गर्नमा पनि ढिलाई गर्ने छैनौं र न्याय दिन इन्कार पनि गर्ने छैनौं।" - धारा ४०

२. पुनर्जागरण (Renaissance)

- पुनर्जागरण शब्द फ्रेन्च भाषाबाट आएको हो जसको अर्थ फेरी जन्मनु (Re-birth) भन्ने हुन्छ
- १४ औं देखि १७ औं सताब्दीसम्म युरोपेलीहरू विविध कारणले विर्सन पुगेको आफ्नो गौरवमय इतिहासलाई पुनः जागरण गर्न सक्रिय भएको घटना
- पुनर्जागरणको सुरुवात इटालीको फ्लोरेन्स सहरबाट भएको
- पुनर्जागरणका पिता - Francesco Petrarch
- पुनर्जागरणको परिणाम स्वरूप युरोपमा भाषा, कला तथा साहित्यको विकास हुनुका साथै भौगोलिक खोजले तिब्रता पाएको

३. औद्योगिक क्रान्ति (Industrial Revolution)

- १८ औं सताब्दीको मध्य देखि १९ औं सताब्दीको मध्यसम्म भएको (सन् १७६० - सन् १८४०) - यान्त्रिक क्रान्ति
- औद्योगिक क्रान्तिको सुरुवात बेलायतबाट भएको
- औद्योगिक क्रान्तिको सुरुवात कपडा उत्पादनको क्षेत्रबाट भएको
- जसको परिणाम स्वरूप समाजमा पुजिपतिवर्ग र मजदुर वर्गको स्थापना हुन पुगेको (साम्राज्यवाद)
- **प्रमुख केही आविष्कारहरू:**
  - * स्टिम इन्जिन - जेम्स वाट (सन् १७९६)
  - * वाफ शक्तिबाट रेलको इन्जिन चलाउने - जर्ज स्टेफेन्सन
  - * **Safty lamp** - हम्फ्रि डेभि (सन् १८१५)
  - * **Flying Shuttle** - जोन के (सन् १७४३)
  - * **Spinning Jenny** - जेम्स हर्ग्रेस (सन् १७६४)
  - * पावर लुम - एडमण्ड कार्टराइट (सन् १७८५)
  - * वाटर फ्रेम - रिचर्ड आर्कराइट (आधुनिक फ्याक्ट्री पद्धतिका पिता) (सन् १७६९)
  - * कटन जीन - इलि विट्नी (सन् १७९३)

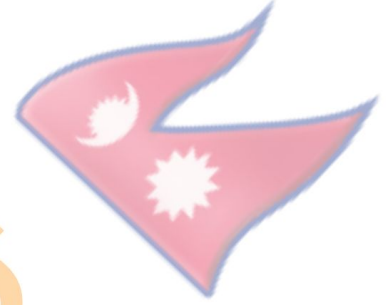
४. फ्रान्सेली राज्य क्रान्ति (वैदिक क्रान्ति)

- राज्य क्रान्ति भएको - सन् १७८९ जुलाई १४
- फ्रान्सेली राज्य क्रान्ति निरङ्कुश राजतन्त्रको विरुद्ध भएको
- राजा लुई सोहोँको पालामा भएको (रानी: मेरी एन्टोनेट)
- नारा: समानता, स्वतन्त्रता र भातृत्व
- "म नै राज्य हु" - लुई चौधौँ

- फ्रान्सको राज्य धर्म क्याथोलिक थियो र प्रोटेस्टेन्ट धर्मलाई अपराध मानिन्थ्यो
- फ्रान्समा जनताले चर्चलाई तिर्नुपर्ने करलाई टिथ (Tithe) भनिन्थ्यो। (८०% सम्म कर लिएको)
- फ्रान्सेली राज्य क्रान्तिको समयमा त्यहाँ करिब ३९० वटा कानून प्रचलनमा रहेको
- फ्रान्सको संसदलाई स्टेट जनरल भनिन्थ्यो

स्टेट जनरल:

- * पहिलो हाउस (पादरी) - ३०८ जना
- * दोस्रो हाउस (कुलिन) - २५८ जना
- * तेस्रो हाउस (सर्वसाधारण) - ६२१ जना
- फ्रान्सेली राज्य क्रान्तिले जन्माएको नेतृत्व - नेपोलियन बोनापार्ट (क्रान्तिको पुत्र)
- "भ्रष्ट चर्चलाई नष्ट गरिदेउ" - भोल्तेयर
- "मानिस स्वतन्त्र जन्मिन्छ तर सर्वत्र साङ्गोले बाँधिन्छ" - रूसो (Social Contract पुस्तक)
- शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्तको बारेमा लेखिएको पुस्तक "The Spirit of Law" का लेखक - मन्टेस्क्यु
- लुई सोह्रौंलाई मृत्युदण्ड दिएको - सन् १७९३ Jan २१
- "मेरो रगत फ्रान्सको समृद्धिको कारण बनोस्, राष्ट्र चिरञ्जीवी होस्" - लुई सोह्रौं
- "मलाई के लाग्छ भने म माथि संसार खसिरहेछ, हे ईश्वर म माथि कत्रो बोझ छ। उनीहरूलाई केही पनि सिकाएनन्" - लुई सोह्रौं
- "मान्छेलाई उसले दिएको उत्तर हेरेर भन्दा उसले गरेका प्रश्नको आधारमा मूल्याङ्कन गर" - भोल्तेयर

- "सय वटा मुसाको भन्दा एउटा सिंहको शासन राम्रो हुन्छ"
- भोल्तेयर
- "यदि रूसो नभएको भए फ्रान्सको राज्य क्रान्ति नै हुने थिएन"
- नेपोलियन बोनापार्ट
- "हे ईश्वर मलाई मित्र देखि जोगाऊ शत्रु देखि म आफै बच्नेछु"
- भोल्तेयर
- 'सामाजिक सम्झौता (१७६२)' का लेखक - रूसो
- Madam Deficit (मेरी एन्टोनेट) लाई मृत्युदण्ड - सन् १७९३
अक्टोबर १६

५. अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम

- सुरुवात - सन् १७७५ April १९
- अन्त्य - सन् १७८३ Sep ३ (८ वर्ष चलेको)
- अमेरिकी फौजको नेतृत्व - जर्ज वासिङटन
- अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्रामको प्रेरणाको स्रोत मानिएको पुस्तक
Common Sense का लेखक - थोमस पेन
- अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राममा अमेरिकालाई सबैभन्दा बढी सहयोग
गर्ने देश - फ्रान्स
- Boston Tea Party - सन् १७७३ (भारतबाट अमेरिका लैजाँदै
गरेको ३ वटा चिया बोकेको जहाजबाट ३४० पेटी समुद्रमा
फालिदिएको घटना)
- अमेरिका स्वतन्त्रताको घोषणा - सन् १७७६ July ४ (घोषणापत्र
तयार पार्ने - थोमस जेफर्सन)
- अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्रामको समयमा त्यहाँ १३ वटा राज्य रहेका
- नारा - जीवन, स्वतन्त्रता र सुखको खोजि

६. रूसी राज्य क्रान्ति (अक्टोबर क्रान्ति)

- सुरुवात - सन् १९१७
- राजा निकोलस द्वितियको पालामा
- निकोलस द्वितियले पद त्याग गरेको - सन् १९१७ मार्च १५
- रूसका राजालाई जार तथा रानीलाई जरिना भनिन्थ्यो
- रूसी राज्य क्रान्ति २ चरणमा सम्पन्न भएको:
  - (क) पहिलो चरण - (Feb-March) - मेन्सेभिक दल
  - (ख) दोस्रो चरण - (Oct-Nov) - बोल्सेभिक दल
- रूसको विधान सभाको नाम - डुमा
- Red Terror (लाल आतंक) - रूसी राज्य क्रान्ति पश्चात सरकार विरोधी मानिएको करिब १३ हजारलाई फाँसी दिइएको घटना

७. भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम

- भारत पत्ता लगाउने - भास्को दि गामा
- अंग्रेजहरू सर्वप्रथम सन् १६०० मा व्यापार गर्ने उद्देश्यले भारत प्रवेश गरेका
- भारतमा अंग्रेजहरूको शासन - १९० वर्ष
- भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम ३ चरणमा सम्पन्न:
  - (क) उदारवादी युग - सन् १८८५ - १९०५
  - (ख) उग्रवादी युग - सन् १९०६ - १९१८
  - (ग) गान्धी युग - सन् १९१९ - १९४७
- भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम ६२ वर्ष सम्म चलेको
- केही आन्दोलनहरू:
  - (क) सत्याग्रह आन्दोलन - सन् १९०६
  - (ख) Home Rule Movement - सन् १९१६

- (ग) जलियावाला बाग काण्ड - सन् १९१९
- (घ) असहयोग आन्दोलन - सन् १९२०
- (ङ) चर्खा आन्दोलन - सन् १९२०
- (च) भारत छोड आन्दोलन - सन् १९४२
- नुन ऐन ल्याइएको - सन् १९३०
- भारत स्वतन्त्र भएको - सन् १९४७ अगष्ट १५
- पाकिस्तान स्वतन्त्र भएको - सन् १९४७ अगष्ट १४
- भारतका राष्ट्रपिता - महात्मा गान्धी
  - * जन्म - सन् १८६९ Oct २
  - * मृत्यु - सन् १९४८ Jan ३०
  - * हत्या गर्ने - नाथुराम गोडसे
- Oct २ लाई अहिंसा दिवसको रूपमा मनाइने

‡ प्रथम विश्वयुद्ध

- सुरुवात - सन् १९१४ July २८
- अन्त्य - सन् १९१८ Nov ११ (१५६१ दिन – ४ वर्ष ३ महिना ११ दिन)
- सर्वप्रथम अष्ट्रियाले सर्बिया माथि आक्रमण
- बेलायत पक्षधर राष्ट्र - Allies Power (मित्र राष्ट्र)
- जर्मनी पक्षधर राष्ट्र - Central Power (धुरी राष्ट्र)
- बेलायतको पक्षबाट करिब ४ करोड र जर्मनीको पक्षमा करिब २ करोड सैनिकले भाग लिएका
- प्रथम विश्वयुद्धमा भाग लिएर पनि विना कुनै क्षति लाभान्वित हुने राष्ट्र - अमेरिका
- प्रथम विश्वयुद्धबाट सबैभन्दा नराम्रोसँग प्रभावित हुने राष्ट्र - जर्मनी

लोकसेवा सामान्य ज्ञान नोटहरू| Bidhya Mandir

- प्रथम विश्वयुद्ध भर्सायलको सन्धि मार्फत अन्त्य भएको (हस्ताक्षर १९१९ जुन २८) - १५ भाग ४३९ धारा
- प्रथम विश्वयुद्धमा १६,५४४ नेपाली सेनाले भाग लिएका
- नेपाली टोलीको नेतृत्व - बबर शमशेर (प्रधानमन्त्री चन्द्र शमशेरको पालामा)

दोस्रो विश्वयुद्ध

- सुरुवात - सन् १९३९ Sep १ (२१९१ दिन - ६ वर्ष १ दिन)
- अन्त्य - सन् १९४५ Sep २
- सर्वप्रथम जर्मनीले पोल्याण्डमा आक्रमण
- बेलायत पक्षधर राष्ट्र - मित्र राष्ट्र
- जर्मनी पक्षधर राष्ट्र - धुरी राष्ट्र
- सबैभन्दा अन्तिममा आत्मसमर्पण गर्ने राष्ट्र - जापान (सन् १९४५ अगष्ट)
- अमेरिकाद्वारा जापानको हिरोसिमामा अणुबम प्रहार - सन् १९४५ अगष्ट ६ (Little Boy)
- अमेरिकाद्वारा जापानको नागासाकिमा अणुबम प्रहार - सन् १९४५ अगष्ट ९ (Fat Man)

विश्वको इतिहास विविध

- बेलायत र अमेरिका बिच भर्साइलको सन्धि - सन् १७८३ Sep ३
- प्रथम विश्वयुद्धमा जर्मनी सेनाको कालो दिन - सन् १९१८ August ८
- प्रथम विश्वयुद्ध चलेको समय - १५६१ दिन (४ वर्ष ३ महिना ११ दिन)
- दोस्रो विश्वयुद्ध चलेको समय - २१९१ दिन (६ वर्ष १ दिन)

लोकसेवा सामान्य ज्ञान नोटहरू | Bidhya Mandir

- ब्रिटिस उपनिवेशबाट स्वतन्त्र भएको पहिलो मुलुक - घाना
- विकिलिक्सका प्रवर्तक - जुलियस सिजर
- युनानी सभ्यतामा प्रमुख बाली - गहुँ
- २१ औं सताब्दीको पहिलो स्वतन्त्र राष्ट्र - पूर्वी टिमोर
- एसियाको नेपोलियन - समुन्द्र गुप्त
- अर्थ आवरको सुरुवात - अष्ट्रेलिया
- पुनर्जागरण कालमा छापाखानाको सुरुवात भएको देश - चीन
- भारतीय आन्दोलनको प्रथम कदम - सिपाही विद्रोह
- शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त प्रतिपादक - मन्टेस्क्यु
- म्याग्नाकार्टाका मूल प्रतिहरू मध्ये ४ प्रति हालसम्म पनि सुरक्षित रहेको
- म्याग्नाकार्टा व्यारोन्स, राजा र जनता बीचमा भएको सम्झौता हो।
- सन् १६८८ को बेलायतको गौरवमय क्रान्ति - राजा र संसद बीच भएको
- बेलायतमा पहिलो रेल बनेको - सन् १८०४
- अमेरिकी स्वतन्त्रतालाई मान्यता दिने पहिलो राष्ट्र - फ्रान्स
- Stamp Act जारी - सन् १७६५
- बंगलादेश पाकिस्तानबाट स्वतन्त्र - सन् १९७१ मार्च २५
- जबजका प्रवर्तक - मदन भण्डारी
- Shining Path - पेरुको आतंककारी संगठन
- औद्योगिक क्रान्तिले निम्तिएको प्रथा - घेराबन्दी प्रथा (साना साना टुक्रा जग्गालाई मिसाएर ठुलो बनाई घेरीने)
- फलाम काटेर पगालेर विभिन्न आकृतिमा ढाल्ने तरिकाको आविष्कार गर्ने - हेनरी कर्ट

लोकसेवा सामान्य ज्ञान नोटहरू|Bidhya Mandir

- स-साना ढुङ्गालाई चुनसँग मिसाएर पक्की गर्ने तरिका अपनाउने
- मेकडम
- औद्योगिक क्रान्ति शब्दलाई विश्वव्यापी बनाउने - आर्नोल्ड टायनबी
- फ्रान्सको नागरिक राजा भनेर चिनिने - लुई फिलिप
- विश्वकोशका लेखक - दिदरो
- क्रान्तिको पुत्र र युरोपको डरलाग्दो सपना - नेपोलियन
- Fall of Bastille - फ्रान्सेली राज्यक्रान्तिसँग सम्बन्धित
- प्रथम विश्वयुद्धको भिक्टोरिया क्रस प्राप्त गर्ने नेपाली: कुलविर थापा
र कर्णबहादुर थापा

©विद्यामन्दिर

Thank You